

Tutkimus selvittää neonikotinoidien vaikutuksia mehiläisiin Suomessa

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n ja Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran Neomehi-hankkeessa selvitetään tänä vuonna, minkälaisia vaikutuksia rypsinviljelyssä käytettävillä, neonikotinoideja sisältävillä torjunta-aineilla on mehiläisiin. Tutkijat arvioivat ensimmäisten koetulosten perusteella, ettei neonikotinoidien käytöstä näyttäisi olevan akuuttia haittaa mehiläisille.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n ja Eviran yhteisessä, keväällä 2013 käynnistyneessä Neomehi-hankkeessa tutkitaan neonikotinoidien käytön vaikutuksia mehiläisiin suomalaisessa öljykasvien kasvinsuojelussa.

Hankkeen ensimmäisten tulosten perusteella neonikotinoideja sisältävien peittausaineiden käytöstä ei näyttäisi olevan akuuttia haittaa mehiläisille. Alustavasti siementen peittauksella eli torjunta-ainekäsittelyillä ei ole havaittu olevan yhteyttä mehiläispesien menestykseen. Myös mitatut torjunta-aineiden jäämämitoitukset ovat olleet hyvin alhaisia ja riskirajojen alapuolella.

Taustalla aineiden käyttökielto

Tutkimuksen taustalla on Euroopan komission viimevuotinen päätös rajoittaa kolmen neonikotinoideja sisältävien kasvinsuojeluaineiden käyttöä EU-maissa. Kahden vuoden kuluttua komissio tarkistaa päätöksensä perustelut uusien tutkimustietojen perusteella.

Neonikotinoideja sisältäviä kasvinsuojeluaineita käytetään tavanomaisen rypsin ja rapsin viljelyssä siementen peittaukseen torjumaan taimivaiheen tuhohyönteisiä. Aineita käytetään myös ruiskutteenä lähellä kasvin kukinta-aikaa torjumaan lähinnä rapsikuoriaisia.

Neonikotinoidit tulivat käyttöön Suomessa 2000-luvun alussa. Peittausaineissa ei ole tällä hetkellä korvaavia vaihtoehtoja neonikotinoideille. Aineiden käyttökielto voikin vaikuttaa öljykasvien viljelyvarmuuteen, jolloin niiden viljelyhalukkuus voi vähentyä merkittävästi.

Tutkimus jatkuu ensi kesänä

Kaksivuotisessa Neomehi-hankkeessa perustettiin mehiläistarhat viiteen eri kohteeseen rypsieltojen välittömään läheisyyteen. Tutkimuksessa selvitetään muun muassa, vaikuttavatko neonikotinoideja sisältävät kasvinsuojeluaineet pölytyspalvelussa käytettävien mehiläispesien menestykseen. Samoin selvitetään neonikotinoidien jäämiä rypsikasvustosta, medestä, siitepölystä, hunajasta ja mehiläisistä.

Hankkeessa kartoitetaan myös, liittyykö mehiläispesän sijainti lähellä rypsieltoa pesäkuolemiin ja mehiläistauteihin. Tässä hyödynnetään samaan aikaan meneillään olevan, EU:n koordinoiman mehiläisten terveyden seurantaohjelman tuloksia, joista Suomessa vastaa Evira.

Tutkimus jatkuu uusilla kenttäkokeilla ensi kesänä. Parhaillaan hankkeessa seurataan, miten mehiläispesät talvehtivat. Hankkeen loppuraportti valmistuu alkuvuonna 2015.

Neomehi-hankkeessa MTT:n ja Eviran yhteistyökumppaneita ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, MTK, Elintarviketurvallisuusliitto, Helsingin yliopisto, Suomen Mehiläishoitajien liitto sekä maa- ja metsätalousministeriö.

Lisätietoja:

Neomehi-hankkeen vastuututkija: Jarmo Ketola, MTT, puh. 029 531 7343, jarmo.ketola@mtt.fi
Laboratorioanalyysit ja neonikotinoidit: Kati Hakala Evira, puh. 040 489 3404, kati.hakala@evira.fi

Neonikotinoidien käyttörajoitusta koskevat tiedotteet maa- ja metsätalousministeriön sivuilla:

- Komissio kieltää neonikotinoidien käytön http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/130429_neonikotinoidit.html
- Viljelymenetelmien vaikutusta mehiläisiin selvitetään http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/130221_mehilaiset.html

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on Suomen johtava ruokajärjestelmän vastuullisuutta, kilpailukykyä ja luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä kehittävä tutkimuskeskus. Lisätietoja www.mtt.fi